

У ПОШУКАХ ШЧАСЦЯ

На Маладзечанскім ліцейна-механічным заводзе закінчылася змена. Лі фронтэрага стаяла, выпірачы дужа маладыя рукі, не спынаючыся, збіраліся дамоў двое рабочых. Адна з іх, худыраўна чалавек сярэдняга года, апынуўся ў зашмалёваным спадняку, з-пад якой відаць была шарая камізэлька, размажкі на гаварыў сабюм сяброў:

— Амаць сорак год майго жыцця пайшо на пошуку кавалка хлеба. Цяпер, калі мне, пароніце, удалося вырнуцца на Радзіну, маё горкае, як паліца, і бізраслае мінулае адзінца далёкімі і цяжкімі снам.

Чалавек змоўк, відаць, успамінаючы перажытае.

... Ішоў 1939 год, Іван Радкевіч працаваў слесарам на будаўніцтва вузакалейкі. Зарабіў лічаныя калейкі. Але маладоў рабочаму яшчэ панцавала: ён меў спецыяльнасць, і таму яго да пары да часу трымаў на будаўніцтве.

Неўзабаве настала яшчэ больш цяжкія дні. Гаспадары будаўніцтва вузакалейкі чыгуны абанкротіліся; і Іван Радкевіч разам з многімі іншымі рабочымі быў выкінуты на вуліцу.

У паяскай Польшчы ён не знайшоў работ, даваўся шукаць шчасце на чужыне. Радкевіч выраніў паехаць на ўльманіаскую Латвію. А там даваўся батрачыць.

За паўтара года, якія Радкевіч правёў у буржуазнай Латвіі, ён змяніў каля дзесятка гаспадароў, як дзве кроплі вады падобных адін на аднаго на сваёй хцівасці і праце да нажывы. Апошнім гаспадаром быў нехта Петрус. Ох, і сэрбануўжа ў яго гора Іван! На зноўку быў ён ужо за плугам або за касою, а гаспадар хадзіў следам ды перырыў, не даваў перадычуць. Адно толькі і трымаў Радкевіча ў Петруса — гэта Зузана, таксама батрачка. Азвучыла была прыгожая, добрая. Моцна пасарабала там іны. Так батрачкі і сустралі яны вываленне, ілюе прышліў з Уходу. Радкевіч іх не было лацца. Нараніце яны маглі знайсці сабе работу і сур'ёзна падуцца пра вяселле.

Зузана ўгаварыла Івана паехаць да яе на радзіму, у Заходнюю Украіну. Тут, у Валдыіра-Валынскім раёне, паступіўшы на працу лесніком, Радкевіч сярвіў вяселле. Бажаў іны в жонкай душы ў думу, веседа і шчасліва. Але няўдзіўна было гэтае шчасце. Якіраз нехта вайной Івана прызначалі бригадзірам на будаўніцтва аднаго з пагранічных аэрадромаў. Там у 1941 годзе і схапілі яго ў палон фашысты. З дапамогаў таварышаў Радкевіч улоўся ўцячы з палону. Але хутка фашысты заваў яго зноў і адправілі ў Германію. Зузана в маленькай дачкою пайшла жабраваць на вёскае...

Прыязеў Іван ў Вестфалію і пасадзіў за калочы троту з лагер «Маўке». Кожны дзень палонных пад канюем ганялі на шахты. Цяжка, знішчальваюча работа, зверска пайб падарывалі сілы, здароўе. Нямногія змагі вытрымаць такія выпрабаванні.

У 1944 годзе ў лагер, дзе знаходзіўся Радкевіч, выкладзена трапіла і яго жонка з дачкою. Погода назад схапілі не фашысты і вывезлі ў Германію.

Але вольны Радкевіч праціраўся ў аднаго палонна, людзі трапілі ў другі — іх «вызвалілі» амерыканцы. «Вызвалілі» ўжо з першых крокаў паказалі, што яны зусім не зацікаўлены ў тым, каб совецкія людзі вярталіся на Радзіму.

Затым на амену амерыканцам прышлі англічане. Гэтыя ў пагоні за таннай рабочай сілай стваралі спецыяльную арганізацыю для перамяшчання асоб. Паабяцалі Радкевічу, людзі апынуліся ў вельмі цяжкіх становішчах: не было хлеба, грошай, работы. А фашысты пры агітацыі зноў паднялі галаву: пачалі бяспачынаваць, грабціць, абінававалі асоб на ўсім совецкіх людзей. Адна за другою найшлі рэвілі. Пераварочвалі лагер з ног да галавы — усё пачае шукалі. Людзі ўжо і не ведалі тоды, хто яны цперці ці то палонныя, ці палеудзіны. Басконны перакіданні в аднаго лагера ў другі, год і холад цяжкім каменем прыскакалі кожнага ў лагера для перамяшчання асоб. Многія, не вытрымаўшы ўсіх гэтых атакаў і пакут, пачалі вяртацца ў Галадыю, Англію і Бразілію.

У 1949 годзе, трапіўшы ў транзітны лагер для перамяшчання асоб «Флім-босталь» і не бачачы ніякага выйсця для выратавання сябе, Іван Радкевіч згадуўся паехаць у Бразілію. Пераз гэтым бразіліскі агент на найму рабочай сілы, абяцалі чалавечы горы, доўга і настойліва «сарабываў» яго.

— Дыце да нас. У нас цёпла, не патрэбны ні футра, ні вазаўкі. Пра нас па-

разу-ж паклапоцяцца. Вы атрымаеце і работу, і ўсё самае неабходнае для жыцця.

Хутка амерыканскі парахоў вёў Радкевіча ў Бразілію. У Бразіліі завербаваных аргентзі на востраве Кветга, які хоць і паці такую паэтычную назву, на самай справе хутчэй за ўсё быў падобны на брудную і смардуючую турму. Тут яны павінны былі самі здайсці і шукаць работу. Яшчэ тыдняў працішло ў пошуках копей-небудзь работы. Нараніце Івану Радкевічу ўдалося паступіць слесарам на нафтаўзабавачальны завод. Два з паліцыянаў-галы адпрацаваў ён на гэтым заводзе, атрымаваючы самую мізэрную заробатную плату, і ўрэшце вымушаны быў пераехаць у Сан Паўлу, дзе паступіў на аўтабильны завод. Аднак і тут ён пратрымаўся нядоўга. Адночы не вытрымаў і моцна пачаў ляць амерыканцаў — гаспадароў гэтага прапрыетарства за хронічнае забеспячэнне рабочых вадоў для піцця. Нехта даўне, і яго адразу звольнілі. І зноў пошукі работы.

Блукаючы па Бразіліі, Радкевіч добра адчуў на сабе так званую буржуазную «свабоду» і «дэмакратыю». Уласна, свабода тут адна: будзеш як вол працянаць на каністалеці да яшчэ хваліць існуючыя парадкі — добра, а скажаш што не так, дык і паяк дадуць. Наяўсебды запомніў Івану Іванавічу такі выклад. Летам 1951 года куніў ён неск на вуліцы мясцовую профзаўноў газету. Ідзе і чытае. І раптам яго ханаць паліцыяскі і, не гаворачы ні слова, б'юць гумавымі дубінамі ды яшчэ пагражаюць турмой і штрафам. І гэта называецца свабода друку!

У раёне Сан Паўлу, дзе жыла сям'я Радкевічаў у апошнія гады, з двухмільёнага насельніцтва амаль 400 тысяч чалавек было беспрацоўных. Вось вам і права на працу!

Рабочыя павінны пайсці за медыцынскае абслугоўванне. Яны не могуць знаць маршчы за паязках на курорт або ў санаторыі. За школы таксама трэба плаціць. Дзеці бразіліскіх працоўных назбавалены магчымасці атрымаць не толькі вышэйшую, але нават сярэнюю адукацыю.

У час выбараў у 1949 годзе мясцовы багач-каністалеці Адамар Дабарус, выкарыстоўваючы пошукі і абяцанні, рознымі прыёмамі і напрадамі дамога таго, што яго выбралі губернатарам. І ўжо на паступіўшы дзень пасля выбаранні ён паказаў свай сапраўдны твар: пачуў паліцыя арнаштала больш 800 рабочых і пасадзіў іх у турму. Перасяленцы, вядома, нават і блізка не дапускалі да месца выбараў.

Усе гэтыя дні Радкевічаў вельмі цягнула на Радзіму. Даволі падбаўкалі яны на чужыне, на сваім уласным гарбу авелалі ўсю «свабоду» жыцця на буржуазным Захадзе. І воль у 1956 годзе дажучыцца дапамогі польскага пасольства сям'я Радкевічаў, куніўшы за апошнія срэды турысцкую пудуку, выехала на Уругвай, дзе ёсць совецкае пасольства (інакш не выедзеш). Агартуў яны на пароходзе адплылі на Радзіму. 21 верасня 1956 года совецкая Радзіма гасцінца сустрэла сям'ю Радкевічаў.

«Новым азецаца ўсё Івану ў знаёмых з маленства краях. Як усё тут перамінялася! Адышлі ў нібыт залежнасць ад гаспадары і рабскае нізакласнаства перахрынуўшы самі рабочыя. Магчыма, таму і спорыцца ў іх рукаў работа, а в гледачы на сваіх таварышаў, адчуваючы іх сярбоскую дапамогу і падтрымку. Не хоча адставаць і Іван Радкевіч. Сваё змяненне заданне ён з дня ў дзень выконвае на 150—160 працэнтаў. Няўзвыма для яго і той матэрыяльны клопат, якім акружыла яго сям'ю совецкая ўлада. Ці не таму Іван Іванавіч не-не, ды і нахваляцца перад таварышамі па рабоце, што яшчэ на граніцы яго сям'і выдалі 1.500 рублёў аднаравовай дапамогі? І абавязкова расказа пра тое, што яму адразу-ж далі работу на заводзе. І тут яму аказалі матэрыяльную дапамогу напрыклад Новага года.

— А яшчэ, — дзеціца сваёй рэліцыі з таварышамі Радкевіч, — нас абяцавалі хутка пасяліць у новым 33-кватэрным доме.

Веседа ўсімхнуўшыся, ён запрашае сваіх новых сяброў на будучае новаваселле.

Многа радасці ў сям'і Радкевічаў. Дачка і сын яго ходзяць у школу. Праўда, ім яшчэ цяжка вучыцца, бо родную мову яны ведаюць хронічна, але яны стараюцца, асабліва дачка, якая наўдана прынята ў члены ВЛКСМ.

— Мы вельмі ўдзячны Радзіме, — гаворыць Іван Радкевіч. — Яна дала нам сапраўдны чалавечы права. Упершыню ў жыцці трэцяга сакавіка 1957 года я і жонка будзем гаспаваць за каямалатаў блюка камуністаў і беспартыйных, за гораца любімую Радзіму.

А. ХАРКЕВІЧ.

Выпускнік Львоўскага дзяржаўнага інстытута прыкладнага і дэкарацыйнага мастацтва В. Кірмленка закінчае дыпломную работу — фарфарованую вазу, прысвечаную 40-годдзю Савецкай улады ў Беларусі.

На здымку: эскіз вазы.

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

Патрэбна дапамога

Вучні Абуцускай сярэдняй школы Крупскага раёна, які ўсё мясцовае насельніцтва, любяць песні. Спелы ў нашай школе выкладае настаўніца Г. Сафонава. Пры яе дапамозе створаны хор, які выступае не толькі ў сваёй школе, але і ў клубе калгаса імя XX з'езду КПСС.

Між тым у педучылішчах даўка не кожны будучы настаўнік выучае музыку. Так павялілася ўжо — музычнае выхаванне ў гэтых установах не ў пашане. Напрыклад, у нашай школе працуюць 23 настаўнікі, 15 з іх маюць вышэйшую і неаказваючы вышэйшую адукацыю. І толькі канчаткова скончыла адукацыю Г. Сафонава, якая 26 год назад скончыла педагагіка, можа выкладаць спевы і арганізаваць хор. У многіх жа сельскіх школах няма ні аднаго спецыяліста па спеве. А такіх сельскіх школ многа ў кожным раёне.

Калі-б у міністэрствах культуры і асветы БССР сур'ёзна цікавіліся пытаннем падрыхтоўкі выкладчыкаў спеву для ўсіх школ рэспублікі, узровень музычнага выхавання ў школах значна павысіўся-б.

Выкладчыкі музыкі і спеву закона краўдуваю на беларускіх кампазітараў. На вялікі жаль, многія школьнікі, ды і даросля, вельмі мала ведаюць беларускіх асоб. Таму ўжо цяпер неабходна выдаць зборнік сучасных песень у дапамогу настаўнікам. Можна дзе-нідзе ўжо ёсць такія зборнікі, але набыць іх немагчыма. Адукацыя недакоп металічных дапаможнікаў. Забеспячэнні імі ўсе школы — абавязак работнікаў асветы і музыкі.

І. РАБКОУ,
загадчык навуковай часткі
Абуцускай сярэдняй школы
Крупскага раёна.

НА КОНКУРС ФЕСТИВАЛЮ

Маці гэта значыць не можа

Мне насіць суканок новых
Маці не купяе.
Дакучаюць са слоў:
— Ты яшчэ маладая.
На сяле даўно ўжо людзі
Нарасла лічачы.
Па начях гармонік будзіць
Галасістым клічам.
Гарманіст з мяне на танках
Карых воч не зводзіць.
Мне міргне ён, каб застацца,
Каб мяне праводзіць.
Маці гэта значыць не можа,
Бо таю я ў сэршы.
Пакахаў мяне Сярожа
І ў староў сукенцы.

Марк СМАГАРОВІЧ

НАТАТКІ ПІСЬМЕННІКА

1.

У госці да мяне прыехала паямніца. Даўно не бачылася, захачалася пагаварыць, распытаць пра жыццё. Там больш, што чалавек яна ўжо дарослы, мае сваю інтэлектуальную спецыяльнасць — меліцыю. Гаворыла напярваля, бо Вера пайшла да кніжнай паліцы. Перабрала некалькі кніг, які-бы гэтым вывучачы мае густы. Звычайна на бібліятэцы адразу можна дазнацца пра чалавечыя схільнасці або слабасці.

— Многа беларускіх, — сказала яна, — а я дык па-беларуску мала чытаю.

— Такая зава мяне адзіла. Каронны жыхар Слущчыны, там выраста, жыве і праце, з маленства ў сям'і гаварыла па-беларуску, і раптам...

— Чаму-ж так? — запытаўся я.

— Бо калі я чытаю, то вельмі злучаю на вас, на пісьменнікаў. Мабыць вы тропіць не так пішыце, як мы гаворым, ці што. Пяжэватна чытаць вас. Ну от глядзіце.

Тут-жа мая госця дастала з паліцы кніжку і, адгарнуўшы самі пачатак яе, прачытала:

«Зіччук гаварыў стрымана, нават некалькі суха». Ну, што, добра? — запыталася яна.

Напраўдзе кажучы, я нават не адразу зразумеў, што тут не спадбалася майго госці. Але яна тут-жа растлумачыла:

— Калі-б у нас захачелі сказаць гэта, то сказалі-б так: «Зіччук гаварыў стрымана, нават крэху суха». Адразу было-б відаць, што вы пішыце так, як мы гаворым. А калі вы гаворыце некалькі, то екажыце кожны, бо ў нас могуць сказаць «некалькі» толькі да таго, што можна пачаць: некалькі чалавек, гэта значыць, тры або чатыры, некалькі рублёў, некалькі кніг. А тут-жа трэба «крэху» або «строх».

2.

Піер гэта можа гучаць як анекдот, але ў гэтай час, вельмі даўно, на мінескай гучы «Пролетарыі» была вывешана таяя

Удалы пачатак

10 лютага Мінская студыя тэлебачання пачала перадачу словамі дыктара: «Неўміручая Паўліна Пушкіна, прасякнутая давагай да чалавека, выключна сіла мастацкага выдзялення, прэстата і народнасці яго мовы былі заўсёды бліжэй і дарагімі беларускаму народу...»

У гэты дзень тэлебачання пачала свой першы тэлеспектакль «Каменны госці», адзначыўшы гэтым 120-годдзе з дня смерці паэта. Ужо сам факт звароту да адной з «маленькіх трагедый», чамусьці незаслужана забытых тэатрам і апошняй галы, патрэбна ўсялях вітаць.

На тэму старадаўняй іспанскай легенды аб Дон Жуане напісана мена. Пушкін развівае гэтую легенду па-свойму. «Каменны госці», якога Белінскі назваў «перлам стварэння Пушкіна, багацейшым, раскошнейшым алмазам у яго паэтычным вянку», па праву лічыцца адным з выдатных твораў сусветнай літаратуры аб каханні. Пастававаны калектыў на чале з рэжысёрам Ус. Кухтам падкрэсліў тэму ў пушкінскай п'есе.

У штыры п'есы і спектакля Дон Гуан. Выкананне гэтай ролі артыстам Я. Карняўківым можна аднесці да ліку лепшых вобразаў, створаных ім.

Роль хітрага і ў той-жа час прастадушнага слугі Лепару-

да добра выконвае артыст Я. Палосін. У ім многа ад Санчо Панса — вернага зброеносца Дон Кіхота.

Мінская тэлевізійная студыя не мае сваёй трупы, як гэта ёсць ужо, напрыклад, у Кіеве. Таму ў спектаклі заняты акцёры з розных тэатраў і тэатральна-мастацкага інстытута. Нягледзячы на гэта, рэжысёру ўдалося дамагчыся ансамблясці. І тут нельга не адзначыць студэнтку тэатральна-мастацкага інстытута Г. Ваксман у ролі Лауры. Яе Лаура — адстойная сяброўка Дон Гуана. У Ваксман — Лауры многа тэмпераменту, запалу маладосці — таго, чаго патрэбна пушкінскі тэкс.

Ролью Доні Анны выконвае артыстка балеты А. Карнікова. Патрэбна адзначыць, што артыстка добра вымаўляе пушкінскі тэкс, што не заўсёды ўдзяцца нават вопытным драматычным акцёрам. Вобраз Доні Анны, які ўвогуле правільна вырашае Карніковай, трохі халаднаваты. Тут адчуваецца яшчэ неспрактыванасць артысткі, якая ўпершыню выступае ў складанай драматычнай ролі.

Артыст Ю. Сідарэў, які іграе ролю Дон Карласа, вельмі скаваны, у яго не хапае таго, аб чым Лаура гаворыць Карласу:

«Ты мне пакарыўся; ты Дон Гуан»

Напомнід мне, как вывранял мяня

И стиснул зубы с скрежетом.

Дэкарацыі і касцюмы спектакля (мастак М. Ліберфарб) у цэлым удалыя, апрача партэта Лауры, які вясць ня сцяне ў другой карціне. У ім зусім не адчуваецца сярэдне-вяховы Іспанія.

Добра зроблена музычнае афармленне пастаўкі (гука-рэжысёр Я. Бунін). Музыка рускіх кампазітараў Глінка, Даргамыжскага, Рымскага-Корсакава, Глазунова удала падабрана і садыбейнае раскрывае ідэі трагедыі.

Можна было-б выказаць пажаданні аб большай рознастайнасці плаваў у перадачы.

але тэхнічны стан студыі такай, што больш зрабіць пакуль што нельга. Студыя маладая, мае ўсяго адну перасоўную камеру. Работнікам Міністэрства сувязі, якія забяспечваюць тэхнічным абсталяваннем студыі, даўно пера пакла-ціла аб увядзенні ў строй вялікага памяшкання.

«Каменны госці» — першы вялікі спектакль Мінскай студыі тэлебачання. Хоцашча павіншаваць малады калектыў з творчым дасягненнем.

Спектакль будзе заняты на кіноплёнку.

Б. МАРТЫНАУ,

На здымку: сцэна з чацвёртай карціны. Дон Гуан — Я. Карняўкаў, Донна Анна — А. Карнікова.

Фото А. Дзігалева.

Аб адной тэатральнай рэцэнзіі

Тэатральная рэцэнзія — рэдкі госьць на старонках абласной газеты «Віцебскі рабочы». Спектаклі аднаго з буйнейшых і старэйшых калектываў рэспублікі — тэатра імя Якуба Коласа — часта застаюцца па-за ўвагай рэдакцыі. Далека не кожная пастаўка знаходзіць водгук на старонках газеты, а калі і з'яўляюцца час-адчасу рэцэнзіі, то, як правіла, з вялікім спазненнем.

Затое заметка «Ці патрэбны такія спектаклі?» («Віцебскі рабочы» ад 3 лютага 1957 г.) — аб спектаклі «Адна» С. Алёшына ў тэатры імя Якуба Коласа — з'явілася ў газеце параўнальна хутка пасля прэм'еры. Але мы берэм слова не да таго, каб павіншаваць аўтара і калектыў рэдакцыі за апэратыўную работу. Справа зусім не ў гэтым.

Аўтар памянёнай заметкі А. Самажнёва галоўную ўвагу накірвала на крытыку п'есы. Што-ж, у творы С. Алёшына ёсць значныя недахопы, якія можна і трэба крытыкаваць. Але крытыка бывае роўная: слуханая, аб'ектыўная і, нажал, вулгарызатарская, спярэчывая, і вельмі крўдзіла, што А. Самажнёва стала на пазіцыю апоніяна.

Гаворачы аб драме, аўтар зрабіла наступны вывад: «П'еса скажае нашу совеную рэаліскасць, надуманая і непатрэбная». У чым-жа скажа рэаліскасць, чаму надуманая і непатрэбная? Вернемся да разважанняў аўтара. Калі запыла размова, ці ёсць у жыцці «выпадкі», якія паказаны ў п'есе. А. Самажнёва аптымістычна усклікае: «Так. Есць! Есць нават больш абу-

ральныя і ўродлівыя, але навошта, — разважае далей аўтар, — стварыць творы мастацтва, якія фатаграфуюць гэтыя выключныя ў сваім родзе выпадкі? Што разумее А. Самажнёва пад паняццем «фатаграфуе», — не вядома. Але яе пазіцыя, падыход да мастацтва даволі ясны. Нягледзячы на тое, што ў нас шчыра часам здароўца «абуральныя і ўродлівыя» з'явы, драматург, тэатр пра гэта гаварыць нельга, бо... бачыце, можна «у большасці гледачоў выклікаць пэсімістычныя настроі». Хоць каментарый тут і не патрэбна, хочашча ўсё-ж задаць пытанне: няўжо і сапраўды нашы гледачы такія наіўныя і няўчлівыя, як думае аб гэтым аўтар? Зразумела, не.

І справа не толькі ў тым, што А. Самажнёва спрашае рэчы. Яна, сявядома ці несвядома, абараняе тэорыю бесканфіліктнага, якая даўно ўжо спраўдзілася асудана грамадскасцю.

Рэцэнзент павінен перш за ўсё зразумець аўтарскую задуму твора, глыбока разабрацца ў тых пытаннях, аб якіх ён піша. Гэта абавязнае патрабаванне, і шкада, што яго не ўлічвае А. Самажнёва. Вось як яна тлумачыць ідэю і задуму п'есы «Адна»: «Моў, змагацца за шчасце няма чаго і не трэба, бо ўся справа заключыцца ў «вядучым» і ў нейкім фатальным выпадку, калядзены, — тое, што «папісана на раду», тое і здарыцца. Добра, калі вайна між абодва жонка не сустрэне на сваім жыццёвым шляху беспэрыспытнага каханні, таму яны пражываюць свой век да самай смерці шчаслівамі, будзець мець сям'ю, выхоўваць добрых дзяцей і г. д.

Ну, а калі сустрэнецца такое каханне? Хоць вы досыць разумная, прыгожая, пражылі 30 — 40 год сямейным жыццём, будзець мець дзяцей, усё роўна застанецца ні з чым». Выдумачны і вывад, зроблены А. Самажнёвай, сапраўды «пэсімістычны», але гэта звычайная вульгарызатарская, карыстаючыся тэрміналогіяй аўтара, «кветылова» для п'есы.

Драма С. Алёшына апынае зусім аб іншым. Цяжка даволіцца людзям, часам нават на старасці год яны церпяць вялікі душэўныя знявечанні таму, што даверліва адносіліся да першых пацупіўшых маладосці, з лёгкасцю, небадана вырашылі скажаны жыццёвыя пытанні — воль асноўная думка п'есы «Адна». Але, на жал, А. Самажнёва не зразумела і не хацела зразумець гэтага.

Абраўлівы і тон рэцэнзента. Вось як яна піша пра работу акцёра: «Зусім дрэнна сыграв ролю Ігнашкоў артыст Буркоў. На сцэну выходзіць клоун і ў поўным сэнсе гэтага слова круціцца». Як вядома, у рэцэнзента страцілі ласку не толькі аўтар п'есы, акцёр, але і прафесія клоунаў вядома. Наўрад ці адчувае патрэбу ў «спачуванні», выказаным з такой патардай А. Самажнёвай, і «паважаны артыст» Шалей.

У спектаклі «Адна» ў тэатры імя Якуба Коласа ёсць зразумела, неадкопы, і калектыў патрэбна парада і дапамога рэцэнзента. Аднак шчыра размова ў рэцэнзент аднаму вяртаецца і «спрабаванай».

Аўтар задае пытанні: ці патрэбны такія спектаклі? Хоцашча запытацца ў сваю чаргу: ці патрэбны такія рэцэнзіі, якія дэарыентуюць і тэатр і гледача?

„Пытанні літаратуры“

Пад такой назвай з красавіка багучага года пачае выдавацца новы літаратурны часопіс — орган Інстытута сусветнай літаратуры імя А. М. Горькага і праўдзяна Саюза пісьменнікаў СССР.

У ім будуць асвятляцца пытанні творчэ і гісторыі літаратуры. Вялікае месца на старонках часопіса будзе адведзена развіццю літаратурнага народаў СССР, класічнай і зарубежнай літаратурам. Чытач знойдзе тут рэцэнзіі на кнігі па творчэ і гісторыі лі-

таратуры, інфармацыю аб важнейшых падзеях у літаратурнай навуцы нашай краіны і зарубежных краінах.

Цяпер у гарадах і вёсках нашай рэспублікі адкрываецца патліска на новы часопіс «Пытанні літаратуры».

Роздум аб жыцці

Дзіўна ўдзіць... Така сумная думка праймае галаву аднойчы ў Андрэя Пратасевіча — героя новага апавядання Алены Васілевіч «Дом» («Беларусь» № 1 за 1957 год). І на гэтым апавяданні ўвага чытача. Міжволі думайце: ці не тут крыніца, з якой выцяглі ўся гэтая «капітанская трагедыя», расказанае пісьменніцай з такою чалавечай дэталістай.

Жылі дзед і бабуля ў вёсцы, былі закладзеныя адны адным. Напэўна, яны шчыра любілі адзін аднаго, калі-б хто-небудзь сказаў, што сямі іх па-сутнасці нетрымала, што варта было падняць мацнейшаю ветру, як яна можа разляцецца. Магчыма таксама, калі-б не здарылася такога пэру да самай смерці, дык і катастрофы не было-б. Аднак жэ іх да апошняга не аднаго аднаго не пакінулі аднаго аднаго ад жыццёвых выпрабаванняў. Жорстка, як кажуць, выпрабавала жыццё трынаццацігадовага Андрэя паехаў на Палі-суду старэйшым і аставаў каліс, а Ліда з дзецьмі засталася ў вёсцы. За цэлы год жыцця пасобку становіцца не змянілася. Ці каментарый вартавае ўсё тое, што зваліся гэтыя людзі? Аўтар вынес фінал да рэалізацыі чалавек, каб станаўленне характару якога даўно мінуў? Ці не да таго ж вельмі самаўлюбаваным і ўпартым? Гэта-ж загалі праблема неясная, і А. Васілевіч праводзіць добры пісьменніцкі такт, не захватывае тэмай, кіравацца пераборкай характару героя і падвышэннем пэдагагічных вынікаў.

У апавяданні няма нічога незвычайнага, што мэта-б востра інтрыгувала. Яна выведзе ў спайны тоне, часам нават нібы з непазятным падрабязнасцямі. Тут няма нечужага павароту сюжэта, і ўсё тэма яго нешта адзінаццёвае ў бок, не дзіўна тэма да канца. Людзі ў творы жывыя, намы знаёмыя, суседзі, у іх вобразах няма ні кропкі надуманасці.

Апавяданню чужыя элементы дакрасіў. Новы старыня не пабудавана новых хат, не пастаніў на радзі гідрантажы. Больш таго, у вёсцы гоняць самонаку, а старыня бескаляна думас, што яму пакуль што няма часу змагацца з гэтым. Невольна тэма старажытных будаўніцтваў і маляўнічых фэі, што з маленства ведучы кошт каваля тэма. Вось дэталі, у праўдзіннасці якіх, нам вядома, і хваціцца адно тэма, што мы вярнем пісьменніцы, вярнем у пэдагагічны гісторыі, якую яна расказала, і вярнем разам з ёй і з гэтым, што прыходзіць да нас. Дзеці Вольны са сваёй бабай прыходзіць жыць у новай, светлым дом, будзе і электрычнасць.

Пратасевіч намаляваны ў апавяданні сучасны, старыня падобнымі штурханнямі. Гэта значыць рабасудзіныя савецкі чалавек, які пайшоў туды, дзе мог прынесці найбольшую карысць людзям. Сяброўка, без уліковых маналагаў ён робіць сваю

Больш 1.200 чытачоў налічвае бібліятэка клуба Бабруйскага фанера-дрэваапрацоўчага камбіната. Кніжны фонд бібліятэкі сістэматычна папаўняецца. Чытаць бібліятэка мае звыш 18 тысяч тамоў мастацкай, палітычнай і тэхнічнай літаратуры.

На адмыку: бібліятэкар Л. П. Дударэва (справа) дапамагае экзамінасту камбіната Алене Аксельрод падараваць тэхнічную літаратуру.

(Фотахроніка БЕЛТА).

справу. Настойка проты гэты чалавек, што як быццам даўна настаўніц пачаў з ім слова «рамантык». А разам з тым ён імена рамантык. Чалавек, здольны пацінуць добрую, абжытую гарадскую кватэру, звычайную работу, паехаць у вёску, пасадзіць у цеснай каморцы, працаваць дваццаць гадоў у суткі дзеля будучыні не толькі сваёй, але і народнай, прычым працаваць сумленна. — хіба ён не рамантык у самым звычайным значэнні гэтага слова? А. Васілевіч не гаворыць слоў хвалы Пратасевічу, але не гаворыць таксама і слоў ганьбы інакш у адно жонкі яго Ліды Сіманічы аўтар да Пратасевіча відэава, але не ацэньвае да Ліды не выкававаў. Аўтарская пазіцыя ў дадзеным выпадку не вымаляецца проста інакш.

Асноўны да Андрэя Пратасевіча — і аўтарскія і чытацкія — супадаюць. Ды і вядомы гэты чалавек, глыбока шчыльна сваямі сямейнымі пэдагагічнымі, расстаннем з дзецьмі, з жонкай. Другі-б ужо тымчасовы прычыны знайшоў, каб скарэціць жонку і вярнуцца з гэтага раёнавага калгаса да гарадскога камфорту, да параўнальна спакойнай работы на заводзе. Іншы, можа, суцэльна-б раманам з жонкай-небудзь «рыжэй і прыгожэй» сакратаркай раённай газеты. Рыжэй Аркадзевынай. Але ў тым усё сфера, што Пратасевіч не інакш, а імяна той, хто ёсць, інакш і ацэньвае пра яго не было-б гэты чалавек так трымаўся жыць з адной тэмай, што аддасці яго ад гэтай тэмы не магчыма. І яшчэ больш трымаўся, больш пэналіна яго жэтанікаравацца таму, што яна тэма-б і змяніцца, яна вольна зусім не прыкметна.

Зусім інакш з Лідай. У апавяданні не сустракаецца ніводнага слова, якое-б прама апавядала якасці характару жонкі Пратасевіча. І гэта вельмі добра, што няма прымаюць: мінчанка, арганіза, кваліфіка і таму падобнае. Гэтыя якасці жонкі не інакш не выкававаў і нічога інакш выкаваў у вобразах Ліды. Яго раскрыццё зусім інакш: праўда адстрашана. Нам зусім ясна, што Ліда — чалавек без крылляў, не здольны хоць колькі-небудзь узняцца над узроўнем штодзённага жыцця. Гэта чалавек, у жонкі якога мары не адтрымваюць ніякай роўні.

Чаму яна не хоча ехаць да мужа? Можа ў не толькі гарадская прафесія, якую не хваціць сія пацінуць? Можа Ліда вунчыца ў інстытуце? Не. Яна спрабуе апраўдаваць тым, што Ліда — «хварявіца дзіця, а Таці час у школу». Можа падаваць, што хварявіца дзіцяці школьнае выкавава паветра, а школы для Таці ў вёсцы не знойдзецца... У яе ёсць і нейкая свая жонкава годасць, пацудзіць рэалізацыі і думкі да блізкага чалавек. І ў той-ж час Ліда шыкава пацінуць гарадскую кватэру. Ніякага жадання значыцца ў гэтым яна, вольнаму — воля. Але паўстае пытанне, аб якім катанні, аб якой дружбе можа ісці гутарка, калі жонка не жадзе паісці за мужам... усёго толькі на месца яго новай працы?

Чым больш раскрываецца гэты вобраз,

справу. Настойка проты гэты чалавек, што як быццам даўна настаўніц пачаў з ім слова «рамантык». А разам з тым ён імена рамантык. Чалавек, здольны пацінуць добрую, абжытую гарадскую кватэру, звычайную работу, паехаць у вёску, пасадзіць у цеснай каморцы, працаваць дваццаць гадоў у суткі дзеля будучыні не толькі сваёй, але і народнай, прычым працаваць сумленна. — хіба ён не рамантык у самым звычайным значэнні гэтага слова? А. Васілевіч не гаворыць слоў хвалы Пратасевічу, але не гаворыць таксама і слоў ганьбы інакш у адно жонкі яго Ліды Сіманічы аўтар да Пратасевіча відэава, але не ацэньвае да Ліды не выкававаў. Аўтарская пазіцыя ў дадзеным выпадку не вымаляецца проста інакш.

Асноўны да Андрэя Пратасевіча — і аўтарскія і чытацкія — супадаюць. Ды і вядомы гэты чалавек, глыбока шчыльна сваямі сямейнымі пэдагагічнымі, расстаннем з дзецьмі, з жонкай. Другі-б ужо тымчасовы прычыны знайшоў, каб скарэціць жонку і вярнуцца з гэтага раёнавага калгаса да гарадскога камфорту, да параўнальна спакойнай работы на заводзе. Іншы, можа, суцэльна-б раманам з жонкай-небудзь «рыжэй і прыгожэй» сакратаркай раённай газеты. Рыжэй Аркадзевынай. Але ў тым усё сфера, што Пратасевіч не інакш, а імяна той, хто ёсць, інакш і ацэньвае пра яго не было-б гэты чалавек так трымаўся жыць з адной тэмай, што аддасці яго ад гэтай тэмы не магчыма. І яшчэ больш трымаўся, больш пэналіна яго жэтанікаравацца таму, што яна тэма-б і змяніцца, яна вольна зусім не прыкметна.

Зусім інакш з Лідай. У апавяданні не сустракаецца ніводнага слова, якое-б прама апавядала якасці характару жонкі Пратасевіча. І гэта вельмі добра, што няма прымаюць: мінчанка, арганіза, кваліфіка і таму падобнае. Гэтыя якасці жонкі не інакш не выкававаў і нічога інакш выкаваў у вобразах Ліды. Яго раскрыццё зусім інакш: праўда адстрашана. Нам зусім ясна, што Ліда — чалавек без крылляў, не здольны хоць колькі-небудзь узняцца над узроўнем штодзённага жыцця. Гэта чалавек, у жонкі якога мары не адтрымваюць ніякай роўні.

Чаму яна не хоча ехаць да мужа? Можа ў не толькі гарадская прафесія, якую не хваціць сія пацінуць? Можа Ліда вунчыца ў інстытуце? Не. Яна спрабуе апраўдаваць тым, што Ліда — «хварявіца дзіця, а Таці час у школу». Можа падаваць, што хварявіца дзіцяці школьнае выкавава паветра, а школы для Таці ў вёсцы не знойдзецца... У яе ёсць і нейкая свая жонкава годасць, пацудзіць рэалізацыі і думкі да блізкага чалавек. І ў той-ж час Ліда шыкава пацінуць гарадскую кватэру. Ніякага жадання значыцца ў гэтым яна, вольнаму — воля. Але паўстае пытанне, аб якім катанні, аб якой дружбе можа ісці гутарка, калі жонка не жадзе паісці за мужам... усёго толькі на месца яго новай працы?

Чым больш раскрываецца гэты вобраз,

справу. Настойка проты гэты чалавек, што як быццам даўна настаўніц пачаў з ім слова «рамантык». А разам з тым ён імена рамантык. Чалавек, здольны пацінуць добрую, абжытую гарадскую кватэру, звычайную работу, паехаць у вёску, пасадзіць у цеснай каморцы, працаваць дваццаць гадоў у суткі дзеля будучыні не толькі сваёй, але і народнай, прычым працаваць сумленна. — хіба ён не рамантык у самым звычайным значэнні гэтага слова? А. Васілевіч не гаворыць слоў хвалы Пратасевічу, але не гаворыць таксама і слоў ганьбы інакш у адно жонкі яго Ліды Сіманічы аўтар да Пратасевіча відэава, але не ацэньвае да Ліды не выкававаў. Аўтарская пазіцыя ў дадзеным выпадку не вымаляецца проста інакш.

Асноўны да Андрэя Пратасевіча — і аўтарскія і чытацкія — супадаюць. Ды і вядомы гэты чалавек, глыбока шчыльна сваямі сямейнымі пэдагагічнымі, расстаннем з дзецьмі, з жонкай. Другі-б ужо тымчасовы прычыны знайшоў, каб скарэціць жонку і вярнуцца з гэтага раёнавага калгаса да гарадскога камфорту, да параўнальна спакойнай работы на заводзе. Іншы, можа, суцэльна-б раманам з жонкай-небудзь «рыжэй і прыгожэй» сакратаркай раённай газеты. Рыжэй Аркадзевынай. Але ў тым усё сфера, што Пратасевіч не інакш, а імяна той, хто ёсць, інакш і ацэньвае пра яго не было-б гэты чалавек так трымаўся жыць з адной тэмай, што аддасці яго ад гэтай тэмы не магчыма. І яшчэ больш трымаўся, больш пэналіна яго жэтанікаравацца таму, што яна тэма-б і змяніцца, яна вольна зусім не прыкметна.

Зусім інакш з Лідай. У апавяданні не сустракаецца ніводнага слова, якое-б прама апавядала якасці характару жонкі Пратасевіча. І гэта вельмі добра, што няма прымаюць: мінчанка, арганіза, кваліфіка і таму падобнае. Гэтыя якасці жонкі не інакш не выкававаў і нічога інакш выкаваў у вобразах Ліды. Яго раскрыццё зусім інакш: праўда адстрашана. Нам зусім ясна, што Ліда — чалавек без крылляў, не здольны хоць колькі-небудзь узняцца над узроўнем штодзённага жыцця. Гэта чалавек, у жонкі якога мары не адтрымваюць ніякай роўні.

Чаму яна не хоча ехаць да мужа? Можа ў не толькі гарадская прафесія, якую не хваціць сія пацінуць? Можа Ліда вунчыца ў інстытуце? Не. Яна спрабуе апраўдаваць тым, што Ліда — «хварявіца дзіця, а Таці час у школу». Можа падаваць, што хварявіца дзіцяці школьнае выкавава паветра, а школы для Таці ў вёсцы не знойдзецца... У яе ёсць і нейкая свая жонкава годасць, пацудзіць рэалізацыі і думкі да блізкага чалавек. І ў той-ж час Ліда шыкава пацінуць гарадскую кватэру. Ніякага жадання значыцца ў гэтым яна, вольнаму — воля. Але паўстае пытанне, аб якім катанні, аб якой дружбе можа ісці гутарка, калі жонка не жадзе паісці за мужам... усёго толькі на месца яго новай працы?

Чым больш раскрываецца гэты вобраз,

справу. Настойка проты гэты чалавек, што як быццам даўна настаўніц пачаў з ім слова «рамантык». А разам з тым ён імена рамантык. Чалавек, здольны пацінуць добрую, абжытую гарадскую кватэру, звычайную работу, паехаць у вёску, пасадзіць у цеснай каморцы, працаваць дваццаць гадоў у суткі дзеля будучыні не толькі сваёй, але і народнай, прычым працаваць сумленна. — хіба ён не рамантык у самым звычайным значэнні гэтага слова? А. Васілевіч не гаворыць слоў хвалы Пратасевічу, але не гаворыць таксама і слоў ганьбы інакш у адно жонкі яго Ліды Сіманічы аўтар да Пратасевіча відэава, але не ацэньвае да Ліды не выкававаў. Аўтарская пазіцыя ў дадзеным выпадку не вымаляецца проста інакш.

Асноўны да Андрэя Пратасевіча — і аўтарскія і чытацкія — супадаюць. Ды і вядомы гэты чалавек, глыбока шчыльна сваямі сямейнымі пэдагагічнымі, расстаннем з дзецьмі, з жонкай. Другі-б ужо тымчасовы прычыны знайшоў, каб скарэціць жонку і вярнуцца з гэтага раёнавага калгаса да гарадскога камфорту, да параўнальна спакойнай работы на заводзе. Іншы, можа, суцэльна-б раманам з жонкай-небудзь «рыжэй і прыгожэй» сакратаркай раённай газеты. Рыжэй Аркадзевынай. Але ў тым усё сфера, што Пратасевіч не інакш, а імяна той, хто ёсць, інакш і ацэньвае пра яго не было-б гэты чалавек так трымаўся жыць з адной тэмай, што аддасці яго ад гэтай тэмы не магчыма. І яшчэ больш трымаўся, больш пэналіна яго жэтанікаравацца таму, што яна тэма-б і змяніцца, яна вольна зусім не прыкметна.

Зусім інакш з Лідай. У апавяданні не сустракаецца ніводнага слова, якое-б прама апавядала якасці характару жонкі Пратасевіча. І гэта вельмі добра, што няма прымаюць: мінчанка, арганіза, кваліфіка і таму падобнае. Гэтыя якасці жонкі не інакш не выкававаў і нічога інакш выкаваў у вобразах Ліды. Яго раскрыццё зусім інакш: праўда адстрашана. Нам зусім ясна, што Ліда — чалавек без крылляў, не здольны хоць колькі-небудзь узняцца над узроўнем штодзённага жыцця. Гэта чалавек, у жонкі якога мары не адтрымваюць ніякай роўні.

Чаму яна не хоча ехаць да мужа? Можа ў не толькі гарадская прафесія, якую не хваціць сія пацінуць? Можа Ліда вунчыца ў інстытуце? Не. Яна спрабуе апраўдаваць тым, што Ліда — «хварявіца дзіця, а Таці час у школу». Можа падаваць, што хварявіца дзіцяці школьнае выкавава паветра, а школы для Таці ў вёсцы не знойдзецца... У яе ёсць і нейкая свая жонкава годасць, пацудзіць рэалізацыі і думкі да блізкага чалавек. І ў той-ж час Ліда шыкава пацінуць гарадскую кватэру. Ніякага жадання значыцца ў гэтым яна, вольнаму — воля. Але паўстае пытанне, аб якім катанні, аб якой дружбе можа ісці гутарка, калі жонка не жадзе паісці за мужам... усёго толькі на месца яго новай працы?

Чым больш раскрываецца гэты вобраз,

справу. Настойка проты гэты чалавек, што як быццам даўна настаўніц пачаў з ім слова «рамантык». А разам з тым ён імена рамантык. Чалавек, здольны пацінуць добрую, абжытую гарадскую кватэру, звычайную работу, паехаць у вёску, пасадзіць у цеснай каморцы, працаваць дваццаць гадоў у суткі дзеля будучыні не толькі сваёй, але і народнай, прычым працаваць сумленна. — хіба ён не рамантык у самым звычайным значэнні гэтага слова? А. Васілевіч не гаворыць слоў хвалы Пратасевічу, але не гаворыць таксама і слоў ганьбы інакш у адно жонкі яго Ліды Сіманічы аўтар да Пратасевіча відэава, але не ацэньвае да Ліды не выкававаў. Аўтарская пазіцыя ў дадзеным выпадку не вымаляецца проста інакш.

Уладзімір КОРБАН Таварыш Качаргей

(БАЯКА)
Таварыш мне аднойчы расказаў:
Начальнік быў дзіўны. Кіруючы ўстановай,
Распарэджанне ў склад пісаў.

Прыйшла заяўка на качоргі для
сталовай. —
Без качаргі на кухні, як без рук.
Начальнік паглядзеў у аэдуку — ёсць
паштык.

І перка на заяўку заскрыпела —
Ен піша размоваю: «Ададаў
Сталовай паштык»
І — стоўп — збела.

А як далей належыць напісаць?
Ну, каб адна была, дык ён-бы смела
На той паперы на рагу
І напісаў-бы: «качаргу».

А яшчэ... Аж лісьця ў начальніка
спасіла:
«Качарга? Качарга? ці качаргей?»
Вось тут і зраўмець!
Галыны тры начальнік той ваўдасі.

Але, нарэшце, адагалаўсё.
І напісаў, знайшоўшы вымак неблагі:
«Сягоння тры ададзіць качаргі,
А заўтра дзве». І распісаўся.

Вымаюць-жа на свеце дайдаць!
Таварыш Качаргей такі
Нямала размоваю піша часам
І можа нават горнае загучыць.
А не дадумецца зрэдку зярнуць
Хача ў падручнік для малодшых класаў.

тым часцей прыходзіць на думку слова «паштык». І гэтыя ён адносіць да хатняй работніцы, калі «Ліда» пачала заўважваць у сабе і такую відавочную рысу характару, як екунаец. То ёй здавалася, што Ліда маруе прадукты так, абы іх толькі хутчэй не было, то на рынку на ўмысла не тэрагуча і бяро першае, што трапіць пад руку. Нарэшце і сама толькі то і робіць, што «басконда што-небудзь жуе...», і яе заўважваючы адносіць да прамы мужа: «Што яму там? Героем себе адчувае, ды ашчэ спачуванні, кабось, прымае: я-ж, жонка не пажадала, расстанца з гарадскім жыццём...» Здыўляецца, як жыве да гэтага часу з такім чалавекам Пратасевіч, і як ён будзе жыць з ім далей, калі нават упартаць Ліды адзінца. Стварэнца ўражанне, што калі нават Пратасевіч і дабачца адзінаццёва хоп-бы паварожнага сямейнага добрабыту, дык зробіць ён гэта толькі дзеля дачкі і ўсё-такі ніколі не паабавіцца «адзінацтва ўдзіць».

Начытаўшы гэтыя апавяданне, ёй-то можа сказаць: «Ну добра, давольце. Жыві такі Пратасевіч, паехаў у калгас. А жонка яго не паехала, не пажадала. Усё гэтае прывыкла, жыццё і сустрэкацца ў лашы дні не таа ўжо рэдка. Зраўмець і то, што Пратасевіч у рыжэй прыгажуней Рыжэй не акціўца, не такі ён чалавек. Жонка-ж яго ішчэ крыху пакуражыцца, ды і прыедзе да мужа, як толькі ён доў пабудзе. Што-ж на ўсім гэтым пашувае-нага або цікавага? І вяду, скажыце, калі дэка, карысць ад такога апавядання, калі яно ніякага рашэння не ўносіць, нікога не ганьбіць і не апраўдае? Што можа адказаць такому чытачу? Бадай, толькі тое, што літаратура, на ішчэце, існуе на свеце не для таго, каб выносіць строгія вымовы і заахвоўваючы падзякі йна існуе для вядома і не заўсёды вядомага чалавечата роздуму аб жыцці, аб яго глыбінні і складанасці. Імяна, таі роздум вымагае апавядання «Дом».

Аўтар нічога не падказвае чытачу, не навязвае яму вывады, не дае катарычных паводнаў. Але прадзіваецца расказанага ён прымушае задумвацца аб складанасці і звычайнага факта, будзённых чалавечых узвасцінасці. І пацудзіць чытача, абзедаточна нейтральнасці: без непаробнай шыкалі мы робім свае адрны і вывады аб чалавечых вартасцях герояў апавядання.

І. КЛІМАНЭВСКАЯ.

Клапатлівы настаўнік

З дзіцячага дома інвалідаў у студию вымалячанага мастацтва Дома піюераў прыйшлі тры хлапчкі 12—14-гадовага ўзросту. Яны папрасілі, каб іх залічылі ў гурток малювання. Хлапчкі разгарнулі сваё старанна зробленае алоўкам рысункі і паказалі іх кіраўніку студиі — настаўніку малювання і чарчэння сярэдняй школы № 6 Л. Абрамовічу.

Гурток вымалячанага мастацтва пры Рэчыцкім Доме піюераў, імянным кіраўніком якога з'яўляецца Леанід Абрамовіч, працуе з 1949 года. Некаторыя яго выхаванцы, праішоўшы першапачатковае навучанне ў Доме піюераў, цяпер вучацца ў спецыяльных мастацкіх установах. Так, напрыклад, Леанід Панамароўка ў гэтым годзе канчае керамічнае аддзяленне Ленінградскай школы прыкладнага мастацтва. У Віцебскім мастацкім вучылішчы вучацца Уладзімір Кашэй, Эдуард Агноніч, Уладзімір Буслэй.

Навучэнцы выконваюць малюнкы алоўкам і акварылю. Лепшыя работы захоўваюцца ў студиі. Сярод іх — «Ваза з кветкамі» Леаніда Пашкова, кампазіцыя «У сям'і» Марата Яхніна, малюнкы выхаванца школы глухараўня Уладзіміра Чыжыка.

Многа напісана работ і самім кіраўніком гуртка Л. Абрамовічам. Яго карціна «Фруктовы таз» экспанавана ў Усеагульнай сельскагаспадарчай выстаўцы Карыні «Дняпро», «Панарама горада Рэчыцы», «Уборка ўраджаю» выстаўлены ў Рэчыцкім краязнаўчым музэй.

У мастэрыні мастака ёсць таксама п'янавыя работы, як, напрыклад, пейзажы «На ўзлесці», «Луг усюсю», ілюстрацыі да верша А. С. Пушкіна «Зімовае раніца», партрэты «Дзівічка ў чырвоным», «Хлопчык» і іншыя. На працягу трох год Л. Абрамовіч працуе над карцінай «Сям'я», якую рыхтуе да 40-годдзя Вялікай Катрычынскай сацыялістычнай рэвалюцыі.

М. КАРПАЧОУ.

У ПЕКАЛЬНІ РАДКОЎ

Прапагандаст Гаўскага райкома партыі Ц. Тобічкі вядлі кіраваць. Яго ўласная бібліятэка налічвае звыш пяці тысяч кніг.

На парадзе селькоў раённай газеты «Каласны шлях», якая адбылася наўдана ў г. Слаўгарадзе, створаны літаратурны гурток. Лепшыя творы мясцовых аўтараў будуць друкавацца на старонках раённай газеты.

У Залескім Доме культуры Смагронскага раёна кожны раз перад пачаткам кіносеанса дэманструецца сатырычная светлавая газета «Наша воля».

Фотатурок механізатараў Ленінскай МТС Горадскага раёна выпускае сваю асабістую фотажурнал. Чарговы нумар прысвечаны кандыдатам у дэпутаты мясцовых Саветаў. Газета выходзіць два разы ў месяц.

Днямі ў клубе мінскага аўтанамнага будаўніцтва адбылася творчая сустрэчка работнікаў Рускага драматычнага тэатра БССР імя М. Горкага з малымі рабочымі завода. Артысты падыліліся з моладдзю сваімі планами работы. У заключэнне адбыўся вядлі канцэрт.

ДЗЁННІК МАСТАЦТВА

Юбілейны канцэрт

Наш народ глыбока шануе памяць М. Глінкі — «бацькі рускай музыкі». Ярыкі доказам гэтага з'яўляецца сімфанічны канцэрт у твораў кампазітара, прысвечаны 100-годдзю з дня яго смерці.

У канцэрце прынялі ўдзел сімфанічны аркестр Беларускай філармоніі (дырыжоры В. Дуброўскі і Б. Афанасевы), Дзяржаўная хараваа капела і салісты-спекакі.

Перад канцэртам была прычтаная лекцыя (лектар філармоніі Л. Аўрэбах). Пасля была выканана уверцюра з оперы «Руслан і Людміла» (дырыжор Афанасевы).

Сусветнае значэнне сімфанізма Глінкі цудоўна ахарактарызаваў Чайкоўскі, вядоўле гранага і вобразнага выкававання якога ў «Камарыскай», як дуб у жалуду, захавана будзе ўсё будуча рускай сімфанічнай музыкі, «Камарыска» — фантазія для аркестра на дзве рускія народныя тэмпы: вясельную і вядоўлю («Камарыска»). Складаны твор, які патрабуе ўдумлівай работы, на жаль, не атрымаў закончанага ўвабавлення ў канцэрце. Гэта адносіцца, галоўным чынам, да першай тэмы. У вядоўнай, строгай, пранікнёнай тэме няма тонік адценняў, пэналінасці, абрамаюцца канчаткі музычных фраз.

Не глыбока раскрыты тэмперамент Іспанскай уверцюры «Арагонская хота». «Танцы» з оперы «Іван Сусаніна», блізкія да творчай індывідуальнасці дырыжора Б. Афанасева, былі выкананы з большым натхненнем.

У выключным уздымам прайшло дру- «Халопка» Н. Стрэльнікана робіць лепшае ўражанне. Тут больш рознастайнае і цікавае афармленне, кашчым, больш востры тэмбр. Але шкада, што выкананні партыі прыгонай актрысы Анастасіі Дзімітрыеўнай і Андрэя Туманскага Л. Пурбель і М. Ладзінін не адолелі вяртэнь прынабасці музыкі. А якраў у іх партыі і скацэнтравана асноўнае хараство апэраты.

Добрае ўражанне паклаў В. Бароўскія ў ролі Паліны і В. Шаўракова — графіні Мышкоўскай. У «Халопцы», як і ў спектаклі «Вольны вецер», ярка выступілі Я. Лельгант (граф Кутаісаў) і А. Міхайлаў (камераньер).

Нягледзячы на адсутнасць аркестра, хору, балетных нумараў, якія значна злучваюць выкананчыя магч